

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-06

До реєстр. № 4547
(з пропозиціями Президента України)

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності на засіданні 20 жовтня 2021 року (протокол № 86) розглянув пропозиції Президента України до прийнятого Верховною Радою України 30 червня 2021 року Закону України «Про внесення змін до статті 128 Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей набуття Фондом гарантування вкладів фізичних осіб статусу цивільного позивача» (реєстр. № 4547).

Президент України зазначив, що прийнятий Закон не може бути підписаний у запропонованій редакції, висловивши у своїх пропозиціях низку зауважень до його положень, та запропонував доопрацювати його виходячи з такого.

Законом статтю 128 Кримінального процесуального кодексу України доповнено новою частиною, за якою цивільний позов в інтересах кредиторів неплатоспроможного банку або банку, щодо якого прийнято рішення про ліквідацію з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність», вимоги яких акцептовані Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, може пред'являтися Фондом гарантування вкладів фізичних осіб за дорученням таких осіб. У такому випадку Фонд гарантування вкладів фізичних осіб набуває статусу цивільного позивача, який зберігається за ним після припинення неплатоспроможного банку або банку, щодо якого було прийнято рішення про ліквідацію з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність», як юридичної особи (абзац другий розділу І).

Пропонований підхід, за яким Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд) може пред'являти цивільний позов в інтересах кредиторів неплатоспроможного банку або банку, щодо якого прийнято рішення про ліквідацію, лише за наявності доручень таких осіб, не узгоджується з основними засадами функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб, що спрямовані на захист прав і законних інтересів вкладників банків, зміцнення довіри до банківської системи України, забезпечення ефективної процедури виведення неплатоспроможних банків з ринку та ліквідації банків (стаття 1 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»).

Забезпечення захисту прав і законних інтересів вкладників і клієнтів банків здійснюється відповідно до законів України «Про банки і банківську діяльність», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», за якими:

вклади фізичних осіб банків гарантуються в порядку і розмірах, передбачених законодавством України (стаття 57 Закону України «Про банки і банківську діяльність»);

установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків у випадках, встановлених Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», є Фонд, основним завданням якого є забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку та який гарантує кожному вкладнику банку відшкодування коштів за його вкладом (частина перша статті 3, частина перша статті 4, абзац перший частини першої статті 26 «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»).

Відтак законодавчо визначені засади функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб спрямовані на забезпечення кожному вкладнику банку відшкодування коштів за його вкладом та реалізацію конституційних принципів захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальної спрямованості економіки, рівності усіх суб'єктів права власності перед законом (частина четверта статті 13 Конституції України).

Пропонований же Законом підхід позбавляє Фонд можливості заявляти цивільні позови у кримінальних провадженнях в інтересах всіх кредиторів неплатоспроможного банку або банку, щодо якого прийнято рішення про ліквідацію, та набувати статусу цивільного позивача, а відтак реалізувати покладені на нього спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб, забезпечення кожному вкладнику банку відшкодування коштів за його вкладом.

Крім того, Президент зазначає, що пропонована Законом заміна обов'язку Фонду на дискрецію щодо здійснення Фондом функцій із захисту прав вкладників цивільно-процесуальними засобами у кримінальному провадженні за наявності відповідного доручення створює невизначеність щодо обов'язковості пред'явлення Фондом позову в інтересах кредиторів банку, що в свою чергу є підґрунтям для неоднозначного розуміння Закону.

Такий підхід не відповідає принципу юридичної визначеності, що є складовою конституційного принципу верховенства права (частини перша, друга статті 8 Конституції України).

З огляду на зазначене, Президент України пропонує перше речення абзацу другого розділу I Закону викласти в такій редакції:

«4. Цивільний позов в інтересах кредиторів неплатоспроможного банку або банку, щодо якого прийнято рішення про ліквідацію з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність», вимоги яких акцептовані Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, пред'являється Фондом гарантування вкладів фізичних осіб».

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку погоджується з аргументацією Президента України та висловлює відповідні зауваження.

Заслухавши інформацію підкомітету з питань кримінального процесуального законодавства та оперативно-розшукової діяльності, з'ясувавши позицію народних депутатів України – членів Комітету, запрошених на засідання осіб та всебічно обговоривши питання, Комітет ухвалив висновок рекомендувати Верховній Раді України відповідно до частин четвертої та п'ятої статті 135 Регламенту Верховної Ради України прийняти пропозиції Президента України до Закону України «Про внесення змін до статті 128 Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей набуття Фондом гарантування вкладів фізичних осіб статусу цивільного позивача» та прийняти Закон в цілому.

Співдоповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено голову Комітету – народного депутата України Іонушаса С.К.

Голова Комітету

С. Іонушас

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Іонушас Сергій Костянтинович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000D0512F00D41E8F00
Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-27/3-2021/325544 від 21.10.2021

681122